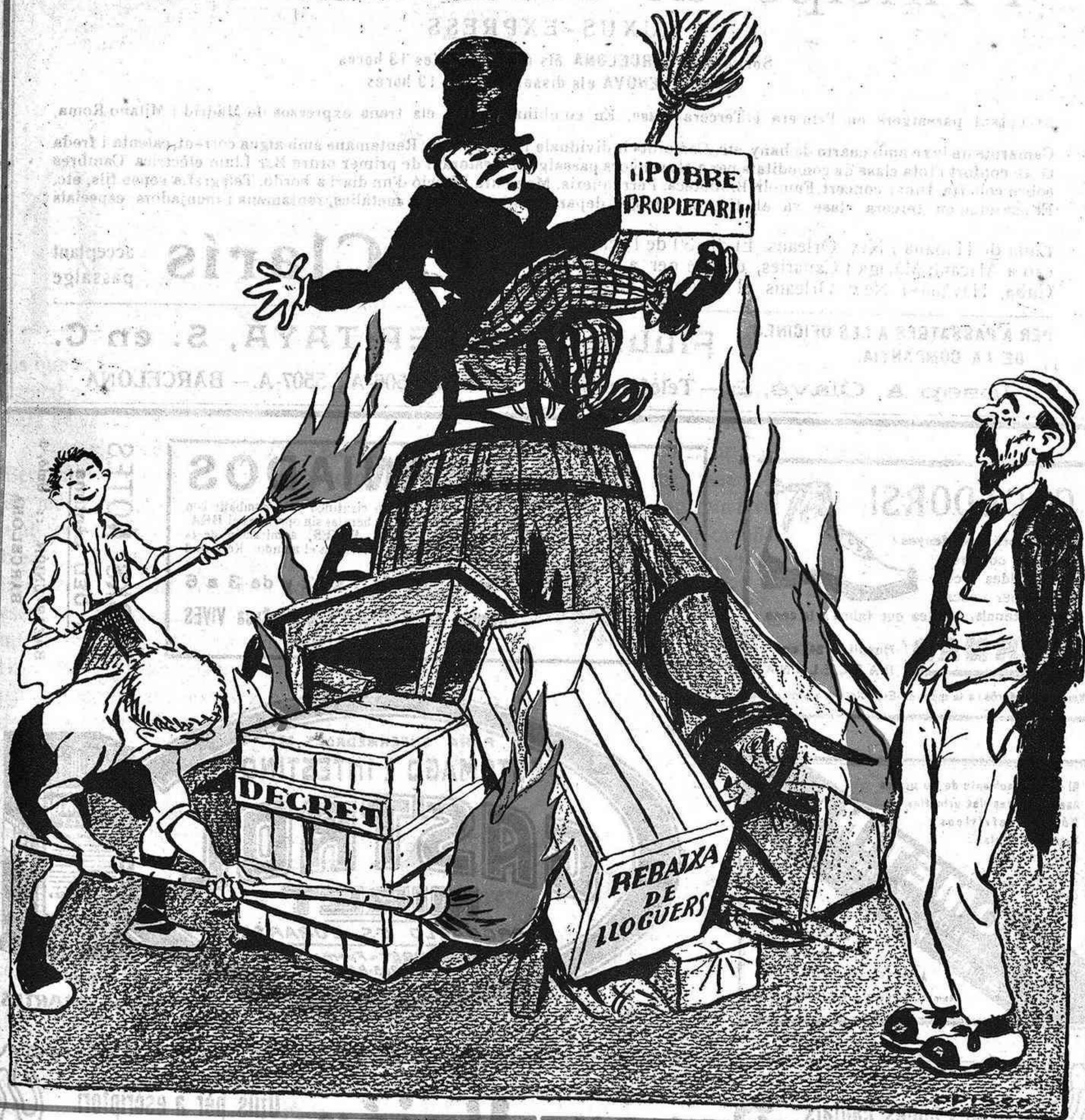

L'Esquella de la Torratxa

Any XLII : Número 2155

15 cèntims = Atrassats 30

Barcelona, 25 de Juny de 1920

PER SANT JOAN, FOCS

—D'aquesta sí que se'n pot dir una foguera patriòtica!..

Linia TAYÁ

Servei setmanal fixe entre
BARCELONA I GENOVA

Vapor correu servei ràpid **Capità Revuelta** SORTIDES:
De **BARCELONA**, els dissabtes a les 13 hores.
De **GENOVA**, els dimecres a les 19 hores.

Gran confort, Servei restaurant de primer ordre, Concert durant els menjars, Banyes, Llum elèctrica, Camarots individuals i de dos llits, El passatge en tercera classe va allotjat en amples departaments, amb llits metàlics, rentamans i menjadors

Príncipe de Asturias

Vapor rapidíssim,
travessia en 16 hores

LUXUS-EXPRESS

Sortides de **BARCELONA** els dimecres a les 13 hores
« « **GENOVA** els dissabtes a les 19 hores

Acceptant passatgers en Primera i Tercera classe. En combinació amb els trens expressos de Madrid i Milano-Roma.

Camarots de luxe amb cuarto de bany, etc. Camarots individuals i de dos llits. Rentamans amb aigua corrent, calenta i freda. Gran confort i tota classe de comoditats per a els senyors passatgers. Restaurant de primer ordre Bar Llum elèctrica. Cambres sobre coberta. Diner concert. Fumoir. Biblioteca. Perruqueria. Manicura. Edició d'un diari a bordo. Telegrafia sense fils, etc. El passatge en tercera classe va allotjat en amples departaments, amb llits metàlics, rentamans i menjadors especials

Linia de Habana i New Orleans. El dia 30 de l'actual sortirà cap a Alacant, Màlaga i Canaries, directe per a Santiago de Cuba, Havana i New Orleans el magnífic vapor correu

P. Clarís acceptant passatge

PER A PASSATGES A LES OFICINES
DE LA COMPANYIA:

FILLS DE JOSEP TAYÁ, S. en C.

Josep A. Clavé, 2. — Telèfons 814-A., 3026-A., 5506-A., 5507-A. — **BARCELONA**

CAÇADORS!

Les millors espadenyes més ben construïdes, sòlides i còmodes, per a caça, camp i ferrals, són les que fabrica la casa

BORNAS Hospital, 24, ent.
BARCELONA

Vendes al engròs i a la menuda - Expedicions a províncies

HERNIADOS

El último adelanto científico para combatir con éxito seguro vuestras hernias sin operar es el **BRAQUERO MEDICAL VIVES**, admiración de la Ciencia Médica y sin rival en el mundo. Rechazad las imitaciones.

Despacho de 9 a 12 y de 3 a 6

Rambla del Centro, 12, pral. Casa VIVES
(junto al Liceo)

BLOKS NOTES

a DEU cèntims

BAZAR UNIÓN :: Unió, 3

BARCELONA

El mejor disolvente de los uratos
Asepsia de las vías urinarias
Ostáculos nefríticos
Reuma articular
Nefritis
Tifus
Gota

UROMETINA

LAMBIOTTE HERMANOS
Urotropina - Hexametileno tetramina - Formina

PÍDASE
folleto explicativo. Muestras a los señores médicos
Agte gen.: **S. NAVARRO**
Rambla del Centro, 8 y 10 - Barcelona

PARA ENFERMEDADES DEL
ESTÓMAGO É INTESTINOS

GASTROL
MIRET

PROBARLO ES CURARSE

NAVALIO MIRET - Farmacéutico
Diputación, 205 - **BARCELONA**

DE VENTA
EN TODAS PARTES

Tintes bones calltats

UNIÓ, NUM. 3

Bazar DE LA Unió

Útils per a escriptori

BARCELONA

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
Llibreria Espanyola-Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ.
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes., Estranger, 5

LA FÓRMULA

No tot s'apuja. En política, en política catalanista, conduïda per la «Lliga», tot s'abaixa. On són aquelles magnes desfilades de tots els catalans sota les banderes? On són aquells aplecs de protesta, que retumbaven per tota Espanya? On les Assemblees de parlamentaris que arribaven en romiatge a Barcelona, convertida en capital de la península cívica? On els plebiscits, a la manera helvètica, en mig de perills i de tropes?...

Tots els infusoris catalans s'han aplegat i, amb els Bergamins madrilenys, han atacat lo que Catalunya tenia de més estimat, la Mancomunitat, i hem respost també amb una assemblea de parlamentaris. Però quina assemblea! En Lerroux, reprement la seva història, agafava el tren per a el·ludir compromisos; En Marcel·lí Domingo escrivia entusiastament des de Londres; l'Alomar no's movia de Palma; altres no deixaven Madrid i s'hi adherien, estalviant-se feina, amoïnons i gastos. En Cambó parlà, recomanant moderació, i l'apel·lació a Europa de 1916, l'apel·lació a Catalunya de 1918, se va convertir en una modesta i legal apel·lació al ministre de la Governació.

El govern no's va preocupar gens ni mica de l'Assemblea. Les de la Solidaritat eren assemblees; la de 1917, assemblea; la d'ara ja no ha estat més que una assembleeta i ja no hem fet por. Ademés, amb els governs passa lo que amb els braus quan se'ls hi fa la sort del «quiebro». El brau embesteix, el torejador li ofereix el cos i ràpidament l'esquiva, i el brau, enganyat, passa. Però que el torejador no torni a repetir la sort, perquè aleshores el brau, expert, l'enganxa. Nosaltres hem fet el «quiebro» de l'Assemblea i va reeixir. L'intentarem per segona vegada, quan el plebiscit, i ens enganxaren sense greus conseqüències. Ara l'agafada era inevitable, i no hem pogut ni fer el joc del «quiebro».

I és que, en política com en guerra, les doctrines d'En Foch triomfaran sempre. S'ha d'atacar, i com més feble

s'estigui més. Fins ara atacavem i en sortíem, però ells han pres la tàctica, i veient que no fem ofensives les fan ells. Les fan amb governadors, amb policia indígena, amb l'Alcubilla i la llei provincial, i com que saben que els negocis marxen, que ningú arriscarà una pesseta, que En Cambó s'ha convertit en el príncep del dòllar, pensen que gos que menja no mossega, i ens demanen comptes patriòtics que no'ns trasbalsaran gaire, no essent els del *Debe* i *Haber*.

Però hem tornat a trobar una fórmula, que de fórmules no'n falten mai en la nostra política d'apotecaris. Tornarem a presentar els pressupostos de les Diputacions, tornarem a traspasar els serveis, i si són rebutjats tornarem a fer junta. Tot, des del temps d'En Polavieja, són fórmules. Fórmula el programa d'En Polavieja, fórmula el programa del Tívoli, fórmula les conclusions de l'Assemblea de parlamentaris, fórmula el plebiscit, fórmula l'acord de la Mancomunitat.

Són tan fàcils les fórmules!... —Pare—li deia un penitent a un confessor—m'acuso d'aquest i aquest pecat.— I el pare confessor absolia. Però va arribar que el penitent declarà que havia ofès greument a Sant Antoni perquè li havia demanat un favor, que li denegà. —Te'n penedeixes? —preguntà el capellà. —No, senyor—respongué el penitent. —Així no't puc absoldre.— Passa el temps i el rebec fidel torna. —Te'n penedeixes?—li fou tornat a preguntar. —Miri, pare—respongué,—he trobat la fórmula. De Sant Antoni, res; vaig pecar i us demano l'absolució; però la mare no era santa, veritat que no era santa? Doncs li diré a la mare lo que no puc dir al fill i m'haureu d'absoldre.—

La fórmula ha estat trobada, i els regionalistes, no sabent ésser patriotes, segueixen fent d'apotecaris.

PARADOX

Són molts, però van sols

L'esquerra consistorial és un laberinte. Quelcom accidentat, capaç de desorientar al més versat en els misteris de la política. Els escons ocupats pels regidors esquerrans, semblen separats per una serie de fites, cada una de les quals marqués una escabrositat o un trenca-colls. Muntanyes, amagatalls, fondalades, de tot hi ha en els

bancs d'esquerra, impossibles de definir a primera ni a segona vista.

Conseqüència d'aquestes sinuositats i de la configuració especialíssima del terreny, són les veus aïllades que a cada sessió i pel motiu més insignificant, es deixen sentir. Els criteris unipersonals, que a cada dos per tres es manifesten.

D'aitals divergències d'apreciació en diuen els regidors esquerrans—millor estaria radicals— *sectors del partit*. Com si pogués admetre's el que en un grup polític unificat, aixoplogat sota una bandera única, clara i ben determinada, hi capiguessin distincions que han d'ésser forçosament en dany de quelcom sagrat i respectable que és la unitat de pensament i d'acció; lo que en termes vulgars, ne diem la disciplina.

El fenòmen, ja vell en dos partits populars, acusa un afany immoderat de lluïment personal, una frisança d'independència que aspira a manifestar-se passada la elecció. En període electoral, solen ésser, els pseudo-independents, els més sumissos i respectuosos, així amb les autoritats llegendàries de la comunió, com amb els principis que informen el credo de l'agrupació a que pertanyen.

L'escissió esquerrana no ha esclatat encara sorollosament. En els radicals, *la processó va per dintre*. Una espurna, un conat de dissidència... Res, en definitiva. Les passions dels *independents*, es contenen avui per a avui, en un límit de prudència que ningú assegura no es rebassi demà. Que algú hauria ja esvinçat, d'haver-hi en la majoria regionalista el parell d'homes d'empenta i habilitat, que evidentment hi manquen.

Es dona el cas, de que amb tot i minar la minoria d'esquerres el corc de la divisió i de la impaciència, no saben els regionalistes treure partit de les circumstàncies, i de que, podent menar a terme una defensiva amb tota regla, s'acontenten amb aplicar-se àrnica, als esborancs i a les nafres que els contraris els produeixen.

Pensem amb el *bon elector*, amb l'*elector que vota dematí*, i al qui es feu creure que això de l'Ajuntament era cosa d'En Cambó; que podia per tant, votar sense escrúpol de cap mena, la migrada candidatura amb que se'l comminà a la lluita.

Cregué després de la elecció haver-se apoderat de l'Ajuntament, i observa avui, al cap de tres mesos, que ha fet un pa com unes hòsties.

JUST

Els precabuts

Un parell de dies abans de la seva festa del cuplet català, *El Día Gráfico* va anunciar, a més dels títols dels cuplets premiats, altres dos d'extraordinaris. Un d'ells, premi especial otorgat als autors que aportessin música i lletra plegades, se titulava «L'excursionista»; l'altre no tenia nom. Per a excitar la curiositat *El Día Gráfico* l'anomenava «cuplet sorpresa».

L'ex-governador senyor Mestre ignorava l'enumeració dels cuplets, fins que un estira cordetes, li digué que existia un d'inconegut, de nom i lletra i música desconegudes. La música bé podia tenir compassos subversius, la

lletra referir-se a aconteixements polítics i el nom ésser de guerra.

L'ex-governador dóna una ordre terminant:

—Ordeni a *El Día Gráfico* que portin immediatament aqueix cuplet.

Se redactà un ofici conminatiu. El govern civil no volia cap sorpresa. El cuplet havia d'ésser censurat. Se tregueren probes i el censor agafà el llàpiz. El vers se referia an *El Día Gráfico*. La Pilar Alonso deia la seva alegre sorpresa per haver-se vista retratada...

—Senyor governador, el cuplet no té res de particular. Es un elogi del diari.

I la Pilar Alonso pogué cantar, convenientment censurat, el cuplet sorpresa que's creia seria un cant a l'autonomia, a la guàrdia municipal.

Bona terra, bona gent

—No tenim sang els catalans!

Un bon catalanista trobava el dia de la reunió de parlamentaris que els catalans no teníem sang. El bon catalanista no s'enrecordava que de sang ne tenim tanta com el poble que en tingui més, però que mai perdem el món de vista. Cada terra fa sa guerra i la nostra és guerra per elevació, guerra de seny. Si cada vegada que ens han ofés la pàtria ens haguéssim encegat ja no se'n cantaria ni gall ni gallina de nosaltres. Ens enfadem i cridem, però sense perdre el món de vista.

Nosaltres com el bon catalanista ho creiem també això de la manca de sang, però l'amic de les anècdotes, ens en conta una per al nostre pesimisme.

—Mireu, l'altre dia, a l'estació, se barallaven dos camàlics, furiosament. Els renecs s'enllaçaven, les paraules brunzien, i els «mecasos» brollaven a dojo d'aquelles boques nefandes.

—Me caso en tal.

—Me caso en qual...

Amb això apareix un capellà, carregat amb maletes i passa fregant els camàlics renegaires. La baralla se detura, els renecs se trenquen, i un d'ells, enganxant la pregunta an el darrer rene, diu al capellà:

—Vol que li porti, pare?

L'amic va treure la conseqüència:

—Aquell camàlic en tenia, de sang, però no badava. Doncs a Catalunya no val a badar.

Poti-poti

IXÒ dels queviures es complica, en comptes de desenredar-se.

L'onada de la baixa que havia d'ofegar-nos, no ha arribat encara a la nostra platja.

Mentre l'esperem, segueix la meitat de la humanitat expremment la taronja tant com pot.

Els periodistes, escrivint articles cridant l'atenció de les autoritats, que, o no llegeixen els diaris, o no tenen pressa per a resoldre l'assumepte.

En un i en altre cas, indica el fet una excel·lent dispo-

EL «J'ACCUSE» DELS NACIONALISTES LLIBERALS

—La teva claudicació ha portat això d'ara. Tu tens la culpa de tot.

sició d'ànim, per lo que les felicitem. No hem de creure que obeeixi la seva passivitat al desig de pendre'ns el pèl.

A propòsit de pèl.

Els barbers, als qui teníem tots per la classe més pacífica i diplomàtica, han tornat a la vaga per centèsima vegada...

Per centèsima vegada en l'espai de tres mesos.

Resulta, que ni el tractat de pau ha donat tanta feina ni tant que enraonar com el plet de les barberies, que avui no treballen... ni demà tampoc.

Que acorden a les dugues unes tarifes i unes categories per a cada establiment. Que a les tres rectifiquen lo pactat. Que tanquen a dos quarts de cinc, semblant la confusió i el dubte entre la parròquia.

Es la ventada de renovació que amb els sillons americans, amb les mil complicacions introduïdes en l'art d'afeitar, s'ha ficat en les barberies.

Antigament, en les estones de vagar, es distreia el barber polsant la guitarra, ensinistrant-se en l'aplicació de sangoneres, en l'operació de sangrar.

Ara llegeix an En Marx, Proudhon, Bakounine, s'ompla de cabòries la clepsa i es capfica i discuteix sobre els problemes més greus i complicats. Què hi farem!

Per a acabar-ho d'arreglar s'han apujat també els diaris.

Anem a dir que no és, aquest, article de primera necessitat.

La puja, imposada pel govern, ha servit, de moment,

per a que els diaris de Madrid es tirin els plats pel cap, treient-se els uns als altres els drapets al sol.

Tota l'aigua del *Lozoya* no és prou a rentar la roba bruta que, en forma de fàstics, de menyspreus, es diuen els diaris els uns als altres.

Pensar que'ls concedí el govern l'avenç reintegrable, com a difundidors de la cultura!

La meitat del text l'ocupen en explicar al públic interioritats administratives, que no interessin a ningú.

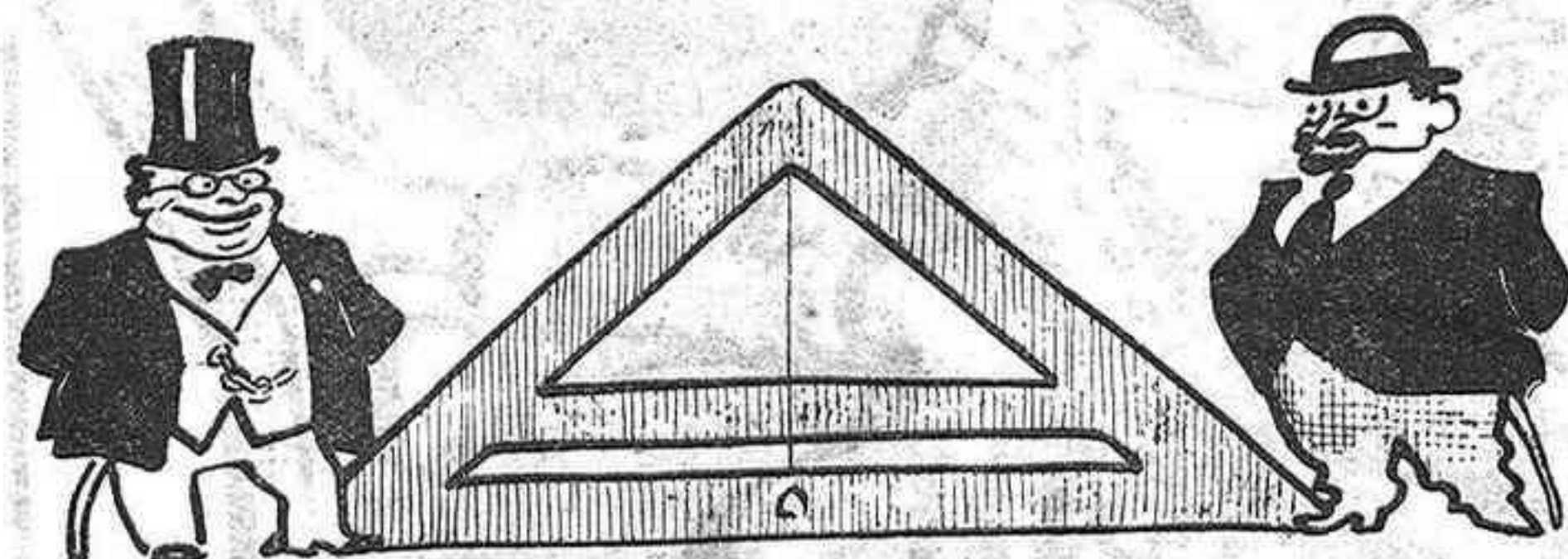
I no ha sortit cap diari que digués, per exemple:

«Els diaris augmenten de preu degut a la carestia del paper, tan car per a nosaltres com per als nostres confreres.

»Emperò, mercès a l'excel·lència del nostre servei de *chantage*, mercès als contractes de publicitat que tenim sotscrits amb les cases més sospitoses, mercès a les subvencions que de tots costats rebem, als fons secrets de Governació, als auxilis sortits de la *caixa negra* de diverses entitats econòmiques i patronals, ens trobem en condició d'afrontar totes les alces, per quantioses que siguin.

»D'aquí el que haguem desistit d'augmentar poc ni molt, el preu del nostre diari, deixant al públic que jutgi lo que pot fer una empresa que té a gran honor el viure i informar als llegidors amb la imparcialitat que nosaltres ho fem.»

X. X. X.

DOS HOMES HONRATS

EL més gras, amb un somriure ple de bonhomia, deia al seu veí, que menjava adalerat sense fixar-se en lo que el cambrer anava deixant damunt de la taula:

—Desenganyi's, amic, el robatori es considerarà sempre un crim.

—Ja veig que vostè deu ésser propietari.

—Sí que'n sóc. En sóc gràcies a la meua constància, als meus estalvis i al meu treball.

—Es industrial, vostè?

—I comerciant.

—Ah!...

—I vostè, a quina mena de negocis es dedica?... Fa cara de borsista...

—Doncs no faig cara del que sóc. Em dedico a robar, un *servidor*.

—A robar?

—Tal com li dic.

—I ho diu amb orgull!...

—Amb el mateix que vostè gasta per a dir que és comerciant i industrial.

—Es que el meu negoci és llegítim!

—Ja ho sé; quasi tan llegítim com el meu, encara que no tan digne.

—Com s'entén, que no és tan digne!

—Naturalment; no és tan digne perquè és menys exposat i més hipòcrita. Jo robo tenint la llei en contra meu; i vostè roba amparant-se amb la llei mateixa. No dóna el pès, no repara en enverinar als consumidors.

—Es un contracte lliurement estipulat.

—Sí, sí!... Però al fer el pacte s'ha de tenir en compte la qualitat, la mida, el preu...

—Es que...

—Es que respecte a la indústria, no'm negarà que vostè emplea articles dolents per a vendre'ls com a bons, i que dóna als seus operaris només que el cinc per cent del que produeixen... i gràcies.

—Bona la fariem els comerciants, si venguéssim al mateix preu que comprem; i estariem frescos els industrials si les primeres matèries ens costessin el diner que treiem de la producció.

—Farien un mal negoci com el faig jo el dia que torno a casa amb les mans a la butxaca.

—Es que jo treball!

—També treball jo; i més personalment que vostè.

—Vostè roba!

—Segons el que vostè entengui per robar.

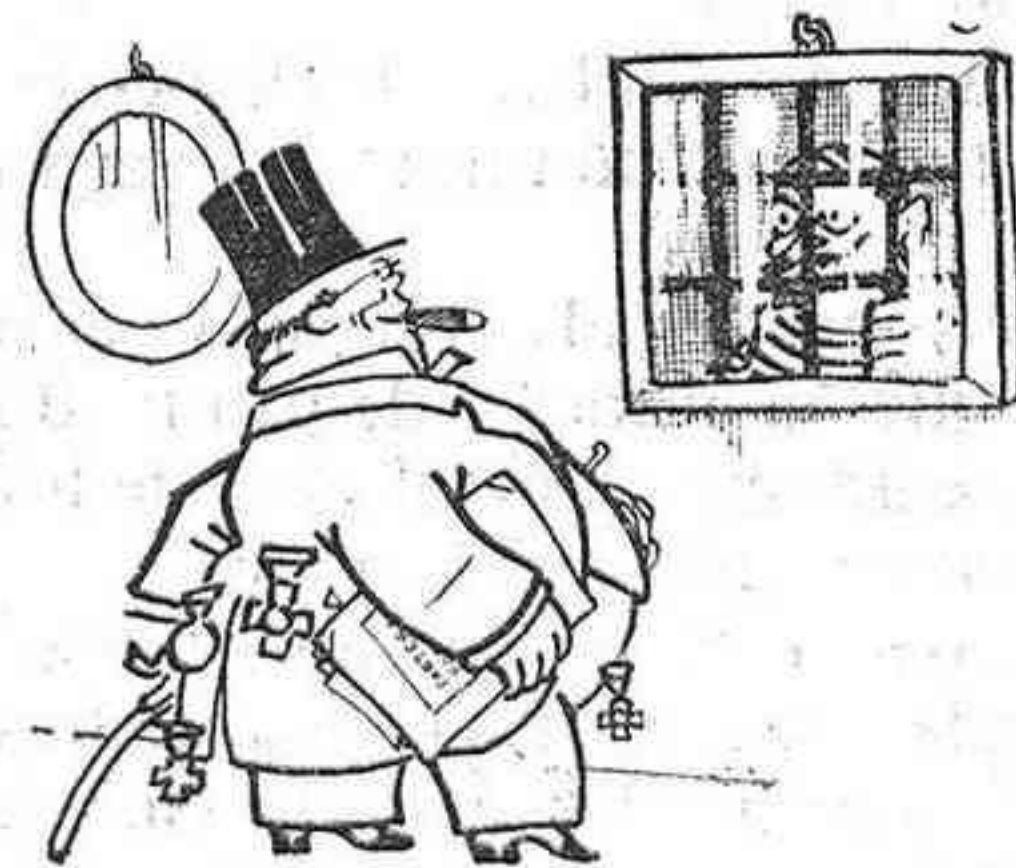
—Roba el que s'apodera violentment de lo que no és seu.

—Ah, vaja!... De manera que vostè confessa que el lladre es diferencia del comerciant en que aquest roba pacíficament. No'm negarà, doncs, que el segon és una decadència del primer. Vostès, el que són, un exèrcit de mercenaris, sense valentia per a robar al camí ral. Han legalitzat la falsificació i la trampa. Per antiestètics, sinó per altra cosa, mereixerien que'ls portessin a l'ergàstula.—

El lladre i el comerciant s'alçaren de la taula, sense ni tan sols saludar-se.

Al cap de l'any, l'un d'ells es trobava a presiri, fora de la llei, per haver robat una cartera; i l'altre dictava lleis en el Parlament, perquè, havent jugat a la baixa en combinació amb el ministre d'Estat, guanyà molts milions i pogué representar al país amb el diner que havia pres a infinitat de famílies que tingueren de veure's a la misèria.

OCTAVI MIRBEAU

PAPERAM

A MITJA VEU (Poesies), per *Lluís Via*.—Aplec de sentides composicions de gènere íntim; unes, amoroses, altres, bucòliques; però totes fresques, ingènues, sinceres i naturals. Poesia de la bona i de la clara; d'aquella que entra al cor i... s'hi queda, de bé que s'hi troba; poesia d'aquella que tothom entén; perquè tothom que té vista i ha admirat la Naturalesa se sent complascut al trobar un poeta que's compenetra amb ella i sap cantar-la sense embuts; perquè tothom qui té cor i ha estimat alguna vegada, sap apreciar els sentiments de qui descriu les angunies amoroses en fàcils i inspirats esplais poètics com aquest que tenim el gust de reproduir a continuació.

AYRE Y LLUM

El meu amor no es un amor d'esclau.
Si'l clar dalit li entela una feblesa,
sab ferse perdonar tota impuresa
rentantse en fresca font sota'l cel blau.

SINCERITAT YANKI

— Què és lo que'ls ha agradat més de Barcelona?
— El ví.

— Aquesta bestieta és de l'escola d'En Cambó: camina endarrera.

Violent de desig, devé suau
en la carícia oferta a sa princesa,
y la du a llocs d'esplèndida bellesa
que no solen tancar-se ab pany i clau.

Va als boscos amarats d'ayre y de llum
hont no s'hi sent, pesanta, la farum
dels humanats remats, ni llur follia.

Y après d'estimar molt, de molt gaudi',
dexa impregnat d'olors de romaní,
el còs fecon y gràcil de l'aymia.

LA VIDA D'EN PEPET O DE LA DISSORT D'EN PEPET PER HAVER ESTAT MÀSSA BON MINYÓ, per *Didac Franss*.—Ens trobem davant d'un autor desconegut—novell ¿...qui ho sap?— i davant de un esboç de novel·la, el títol del qual no ens inspirà gaire respecte, la veritat. Confessem tant mateix el nostre rezel, al macular amb el nostre trempa-plomes l'intonsura del misteriós volum.

Ara, cavallers, un cop enterats de la vida de aqueix *Pepet*, no'ns amaguem pas de afirmar que's tracta de quelcom meritíssim, que fuig de tota vulgaritat. I això que les aventures de aqueix *Pepet* no tenen gaire d'extraordinari fins a la seva mort, que és impressionant de debò per lo que té de inesperada i de suggestivament original. I com sia que no'ns podem estendre en consideracions elogiabls com voldríem, caldrà que diguem tan sols que la lectura de aqueix llibre es molt interessant, i que tant per les idees valentes que conté, com per la forma literaria, molt propia, creiem val la pena de llegir-se i divulgar-se. Molt ens equivocarem o el senyor *Didac Franss*, que no sabem qui és, arribarà a escriure una novel·la forta i vigorosa.

VELL I NOU.—Acaba de publicar-se el número 3 d'aqueixa notabilíssima revista d'art, que cada dia va afinant-se i refinant-se més, en el text sempre selecte i en la presentació sempre acurada. De la importància del present número pot

DOCTRINA I MORAL CAMBONISTA

—Havem d'ésser bons minyons, o sinó us clavaré un cop de canya

donar-ne una idea el seu seriós i: escullit sumari: *El retaule de l'església parroquial de Terrassa*, per J. Soler i Palet; *Pintores de ayer*, per Josep Francés; *La pintura d'En Joan Colom*, per Francesc Pujols; *El sentimiento de la naturaleza y la poesia en los cuadros de Rusiñol*, per J. Ciervo; *Pintura i Escultura a l'Exposició*, per Josep Llorens; i *Marginalia...*, per Josep M.ª Junoy.

TRADICIONS, per *Agnà de Valldaura*.—Es el darrer fascicle de la Biblioteca d'Autors Catalans «Lectura Popular».

AGRUPACIÓ D'ESCOLES.—Memòria del Ateneu-Democràtic-Regionalista.

ELS CONFLICTES ACTUALS DE CATALUNYA. Publicació de «Catalunya Independent» (Buenos Aires).—Es inútil; en les presents anormals circumstàncies no'n és possible comentar aqueix «libelo asqueroso y repugnante» que diria Don Clodoaldo. Que estan de broma aqueixos catalanistes de les pampes!... Aviat que'ls hi tornol... Quines ganes de comprometre'm!... On van amb això?... Si això cremal...

L'ÀNIMA QUE M'AGUANTA, per *Joaquim Montero*.—Paròdia còmica del famós drama guimeranià *L'ànima és meva*. Estrenada amb èxit, darrerament.

MAGDA, per *H. Suderman*.—Drama en quatre actes, traduït per J. M. Jordà.

Ambdues obres han sigut publicades per la revista «La Escena Catalana».

EVA CURIOSA.—Novel·leta original de J. Ortiz de Pinedo. Publicada en el darrer número de «Los Contemporàneos».

EBRO.—Revista quinzenal, orgue del «Office Commercial français, a Espanya». Acaba de sortir a la llum el número corresponent a maig. Es publica a Madrid en francès i en castellà. —SEPT SCIENCIES

GLOSSARI

GÈNERE ÍNFIM

A la Festa del cuplet català, organitzada per El Dia Gráfico al «Tivoli», hi assistiren d'espectadors En Cambó i En Puig i Cadafalch.

I ara un ecoista tracta de descortesos a aquells senyors, perquè, al aplaudir-los sorollosament el públic, no's dignaren alçar-se dels respectius seients.

Nosaltres volem sortir en defenxa dels capdavanters regionalistes, excusant-los així:

En Cambó no va saludar, perquè es creia que els aplaudiments anaven per a En Puig. I aquest tampoc va alçar-se a agrair els aplaudiments perquè es pensava que l'ovació anava per a En Cambó.

En realitat, l'intenció del públic no's dirigia ni a l'un ni a l'altre, sinó purament a la idea.

I la idea aquella nit estava simbolitzada en el cuplet català. L'idea era Les Caramelles. Per això és molt possible que els aplaudiments aquells no anessin ni per a En Puig i Cadafalch ni per a En Cambó, sinó per a En Pich, que's trobava en la mateixa llotja i era la veritable ànima de la solemnitat, per ésser l'amo del «Gráfico», i per tant el pagano de la Festa del cuplet.

Una de dues:

O anaven per a En Pich o per a En Pep Marqués, que, acabada la seva actuació xirota en l'escenari, havia ocupat allavors una localitat pròxima a la llotja dels nostres polítics eminents. —XARAU

TELÓ ENLAIRE

TÍVOLI

Organitzada per El Dia Gráfico, se celebrà dijous de l'altra setmana l'anunciada Festa del Cuplet Català.

L'interessant veïllada resultà un èxit. En Montero i la Xatart, els «Bery Frey», l'Esbart de Dançaires, la Bau Bonaplata, el Pepe Marqués, els Moritas, la Boronat i finalment la tant estimada Pilar Alonso formaren un programa lluidíssim que, en conjunt i parcialment, merescué felicitacions per als organitzadors i molts aplaudiments per als artistes.

Tota la gran espectació era per conèixer els cuplets premiats: *L'excursionista*, (premi especial), i *La reina de la festa*, (tercer premi), *L'escolanet*, (segon premi), *A la porta ferrissa*, (primer premi). I s'ha de confessar que, de aqueixos quatre, l'únic que fou rebut pel públic amb veritable simpatia i l'únic que's guanyà els aplaudiments sincers i espontanis fou el del segon premi: *L'escolanet*, original del nostre estimat col·laborador Vicens Andrés Llobet. Els altres no tenen cap condició ni literària, ni musical, ni de picardia ni de enginy per a poder quedar de repertori. I sort encara, que'ls cantava

l'exquisida cupletera. Lo qual vol dir que quan els versos estan bé i el tipu és original i lo que's diu en el cuplet té solta i intenció, el music compositor i la cupletista ja tenen molt camp guanyat per al èxit. Per a presentar un acceptable bistec amb patates, lo primer que precisa és un bon tall de carn.

NOVEDADES

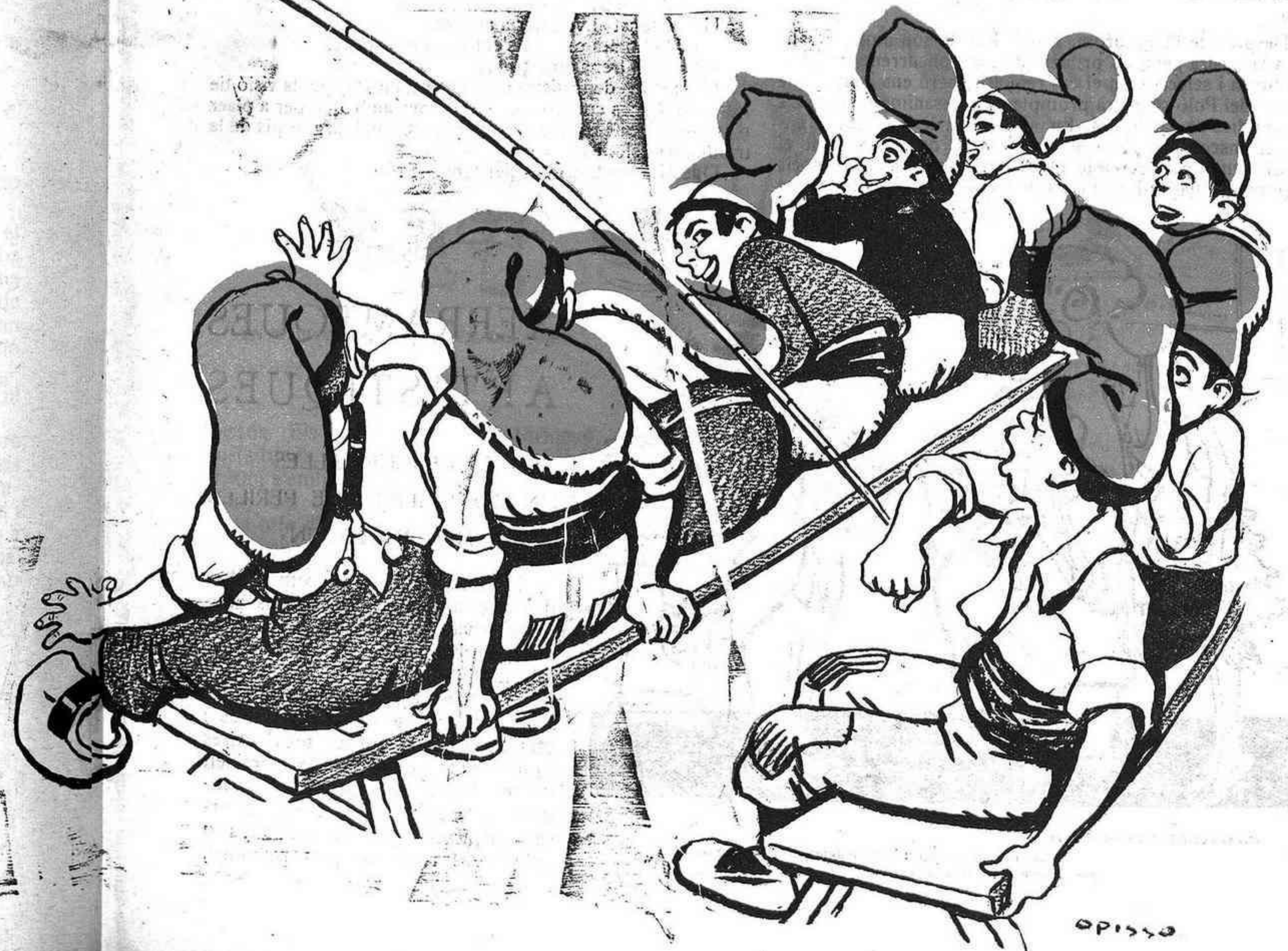
Massa coneguda dels catalans és la tragèdia del nostre Guimerà, *Rei i Monjo*, per a que'ns entretinguem ara en un judici de l'obra, ni tan sols en esbrinar-los l'argument. Direm sí que la traducció d'En Marquina està feta amb respecte i amor, i que en l'interpretació s'hi distingiren, com era d'esperar, la senyora Xirgu i el senyor Borrás.

—Per a molt aviat se prepara una funció de gran solemnitat a benefici de la primera actriu «doña» Marguerida Xirgu.

ELDORADO

Havem tornat a aplaudir la genial Raquel, que fou un temps la nena mimada del nostre públic; i avui se'ns presenta, la «reina del cuplet», més parsimoniosa, més «grave», però més completa i més dona.

Dóna preferència a les cançonetes sentimentals, en les quals està meravellosament de dicció, de veu... i sobre tot d'ulls!... oh, aquells ulls clars i humits de la senyora Meller, molt senyora nostral...

OPISSO

GOYA

Per la revetlla de Sant Joan estava anunciada l'estrena de *Kursaal*, revista còmico-bailable de espectacle modernista. Com sia que encara no'ns ha estat possible anar-hi, reservem els comentaris per al número vinent.

BOSQUE

Amb un èxit més que falaguer ha començat la temporada d'estiu amb Circ Equèstre.

No's pot negar que s'ha tingut un bon acert presentant números de primer ordre com són els «7 Roinatts» (Les àl·l·gues humanes) i altres no menys interessants.

La mainada també hi té els seus «clows» predilectes com son «Les Tony Grice» i «Pipo et Seiffer» amb un nou repertori d'acudits que per a ell el voldria el «gracioso» Sr. Bergamín.

No és estrany, doncs, que'l públic respongués, i ompli diàriament el teatre; i molt més s'omplirà a mida que's vagi prodigant la presentació dels sorprenents números que segons hem sentit a dir hi han en cartera.

Té raó el simpàtic «Pepito» al dir que ni un Notari toca tant paper com ell; i es compren, com que no dona l'abast a rebre les «Entradas»!

ELS DEPORTS

Després de l'Hipòdrom, a cà'n Rabia; són molts caballs per a la nostra gent; els primers dies la concurrència fou tan nombrosa i selecta com el cas requeria, però ens temem que la pista del Polo se veurà prompte tan desanimada com els darrers dies de cà'n Tunis. En aquesta matèria el nostre públic és inconstant, ben al revés de lo que passa amb el futbol. Tenim per exemple el cas del *Barcelona*, els socis exigeixen pilota i pilota, de tot ne fan una festassa. Sols que

INCONVENIENTS DE LA MODA

—Estimat futur sogre: jo li he demanat la mà de la filla, però no un parell de canyes.

si es descuiden, diumenge passat el *Sabadell* els hi torna a aigualir.

Quin foc, quin entusiasme els sabadellencs. Quina mansuetut els campions; partit de trompades, de crits, baralles, etc., sense, no obstant, haber-hi d'intervenir potències armades.

Que els jugadors del *Barcelona* no ho facin bé des de uns quants dies a aquesta part és naturalíssim car en la casa tot és preocupació, conferències secretes, recados urgents. Es sabut que cada vegada que s'acosta la renovació de Junta sol succeir lo mateix; més lo notable enguany, és l'intervenció en totes aquestes coses del popular Mossèn Lluís.

Però qui el fa posar en sotanes d'onze vares a aquest bon capellà, mereixedor de totes les simpaties pel seu entusiasme futbolista?

Abusant de sa bona fe, li estan fent desempenyar un paperet més que galdós. Fins on arribarà la del bon clergue que, volent fer un president ric perquè afluixi la mosca, s'empenya fogosament amb En Rosés!

Ai, senyor, i quina poca pupila que té l'home. Per lo vist l'Esperit Sant no li ha pas donat el dò necessari per a conèixer fins on arriben les flaqueses humanes.

Si hi fossim a temps, li diríem al bon capellà que s'ho deixi córrer aquesta nova emissió d'amicable arranador; el futbol com tot lo humà peca de desagraït i les seves bones intencions acabaran per a estrellar-se contra els comentaris malèvols d'uns o altres.

La temporada ja finida, anem tots de cara al mar, tan sols sigui per a refrescar-hi el cos, ja que no tots podem ésser peixos com els dels Clubs de Natació; per cert que ja s'han constituït en Federació. No ho aprovem, estaven millor com fins ara, d'aquí quatre dies, dissidència.

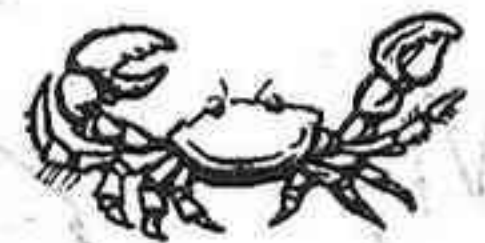
Un de caçat al vol, per a acabar:

—I l'Alcántara que no s'entrena per Anvers?

—No, s'entrena amb prosa.

Els nostres deportistes son més perillosos que la visió de les magnífiques contursions femenines amb que per a plaer o sofriment, ens regalen les nenes des del segon pis de la tribuna barcelonista.

Que Mossèn Lluís ens perdni.—STOP

XERRAMEQUES ARTISTIQUES

LES ESCURRIALLES
UN MONUMENT QUE PERILLA
«MOT DE LA FIN»

La font de l'art fa com moltes deus de muntanya quins dolls amb la calor van aprimant-se de mica en mica, acabant per estroncar-se del tot, no tornant a rajar fins que el temps refresca. A mida que la calor creix, les exposicions de pintures i escultures van fent-se més clares i més primes, quan no desapareixen en sec. Llavors comença la desbandada dels artistes que corren a cercar inspiració per la muntanya o pel *litoral* i aire sa pels pulmons,

EN JOSEP CARABEN AL ASSIL DEL PARC

—Vostè!... vostè és el veritable pare dels nens pobres!...

de passada. Els uns se'n van als Pirineus, els altres a la Costa brava; qui s'arriba fins al *Xalet Refugi* d'Ull de de Ter; qui s'embarca per Mallorca; aquest no pot anar més lluny del Clot, aquell té de quedar-se a Sans... I Barcelona orfe d'artistes de tota mena: *modernistes, pre-rafaelistes, cubistes, vibracionistes, impressionistes i bunyolistes*, es donen pressa a fugir de la Ciutat Comtal; els uns perquè no els hi surt el compte de quedar-s'hi, i els altres perquè els amoïnen amb els comptes esguerrats de les composicions llurs.

Això fa que se'ns acabi la pasta d'actualitat per a fer les nostres xerrameques. Avui mateix no podem parlar més que d'uns dibuixos recargolats com renecs de carreter, que En López Morelló ha portat al *Saló Parés*, els quals no deixen de resultar plàstics i decoratius, encara que forces vegades, semblin geroglífics egipcis. Així i tot resulten bastant orientals. Sembla que En López Morelló hagi vingut de Pèrsia disposat a fer la competència a la *Tòrtola* dançarina, qui fa poc va exposar unes coses per

l'estil a les *Galeries Laietanes*. Es veu que a l'artista li agrada molestar al *sexe contrari*. Que ho diguin sinó les seves models, les quals fa *posar* en aquelles actituds violentes de baiadera desarticulada que donen pena de veure.

No hi ha dret a ésser tant exigent, amic ninotaire!

*
**

Els rics d'estar per casa han fet figa una vegada més. La exposició de pintures i escultures obertes al *Ritz*, per a arbitrar cabals amb destí al projectat monument d'En Fortuny, ha donat un resultat molt magre. Què els hi conten an els nostres potentats, i sobre tot els de nou encuny, del gran colorista català! Ells compren un xalet, un automòbil, un llit de matrimoni del temps de la picor, o bé un adreç amb mig quilo de pedreria; però una obra d'art, per a fer un monument a un artista de renom

universal, això no. Per ells no hi ha més *art* que el dels pescadors.

Una marmanera tornada milionària que sopa sovint al *Ritz*, deia l'altre vespre a l'amic Ciervo que li volia col·locar una tela.

—No s'escarrassi, fill meu, que no agafarà peix. ¿No veu que amb tants de monuments aviat no s'hi podrà anar en auto per Barcelona?

Tenia raó la pobre dona!

*
**

El *Mot de la fin* d'aquest any artístic l'ha donat el gran Dalmau a la seva sala, exposant-hi unes quantes auques de soldats i uns ninotets de guix dels que's venen a cinc cèntims a les fires de poble.

Mireu que té unes pensades aquest dimoni de xicot!

C. ARBÓ

Aquest número ha sigut censurat
per l'autoritat governativa

DE ROMERIA

—On vas, Pelat?

—A Llimpias, a veure si faig el miracle de guanyar-me un xic més bé la videta

ESQUELLOTS

Alelúia!... Per últim li ha sigut admesa la dimissió al governador Maestre Laborde.

Ja era hora, pobre senyor!

Mireu que'n feia de temps que patia i feia patir als altres.

Una situació que's feia insostenible i tant senzilla de solucionar que era: Ell no volia ésser governador de Barcelona; Barcelona no volia ésser manada per ell. I d'això, que semblava tan fàcil d'arreglar, a Madrid s'empenyaven en fer-ne un etern conflicte...

Mai és tard, quan arriba.

Bon vent i barca noval

Ara falta que la barca nova no sigui pitjor, que no faci més aigües encara que l'altra.

Menos política i més administració.

Això és lo que aviat tindran que dir els barcelonins als seus representant en el Municipi.

Nostres regidors se preocupen a cada sessió de les qüestions d'alta política, que en realitat no'ls incumbeixen i, en canvi, deixen endarrera, quan no en llastimós oblid, tots els afers administratius referents a higiene i a subsistències.

Senyors Maynés, Iglesias... i *toda la companyia*: molt d'ull!... que'l dia que'l poble obri el seu i es manifesti..., serà una manifestació que *me rio yo* de les cúes dels estancs!...

L'Ajuntament de Bilbao ja ha anunciat a l'Alcaldia, que enviarà una representació a Barcelona per a assistir a la pròxima «Setmana Municipal».

I l'Ajuntament de Toledo també vindrà?

Si vé, serà qüestió d'anar-lo a rebre amb musiques.

Segons el projecte aprovat pel Consell de ministres, referent al preu dels llogers de habitacions, l'únic augment que poden intentar els propietaris, des de la data de 1914, és el 10 per cent en els pisos que no passin de 1500 pesetes l'any.

Ara, doncs, tots els llogaters pobres ens tornarem rics com per art d'encantament.

Es clar!... Com que a dreta llei els propietaris ens haurien de tornar els diners que'ns han estat estafant amb els augments escandalosos!...

I si ens els tornen... ànsia noi!... qui més qui menys cobrarà una bona picossada.

Aleshores amb els diners del propietari ens fem una torreta.

I prou tractes amb ells. Que vagin a *negociar* al camí ral.

Uns dies de vaga de venedors de diaris havem disfrutat els barcelonins.

En la Reial Ordre referent a l'augment de preu dels periòdics no s'ha pensat que els pobres venedors mereixien, també un augment de guany equitatiu, i d'aquí vingué la protesta.

Protesta que creiem justa, perquè, o tots moros o tots cristians.

NEURASTENIA, IMPOTENCIA, DEBILIDAD SEXUAL

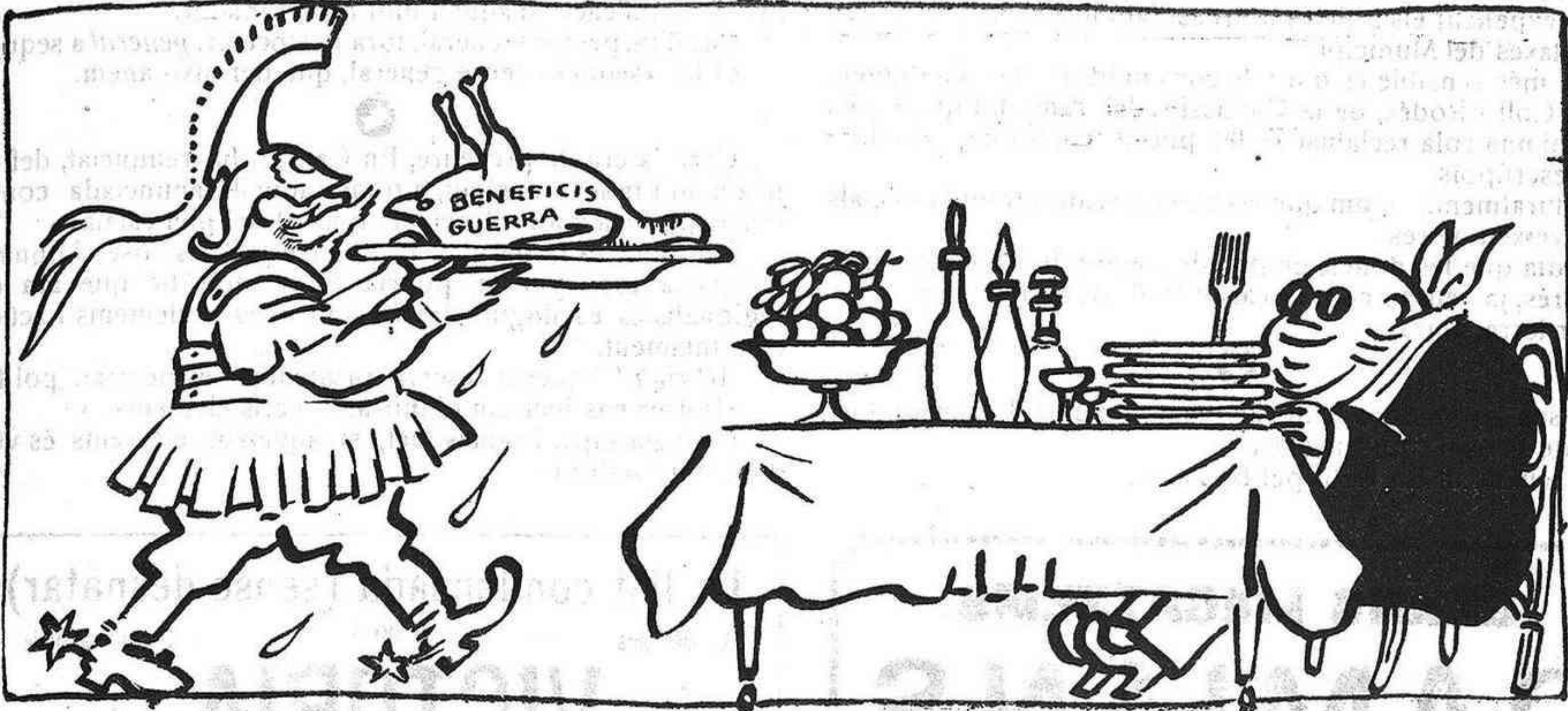
CINCO PESETAS FRASCO

LAS CURA RADICALMENTE LA

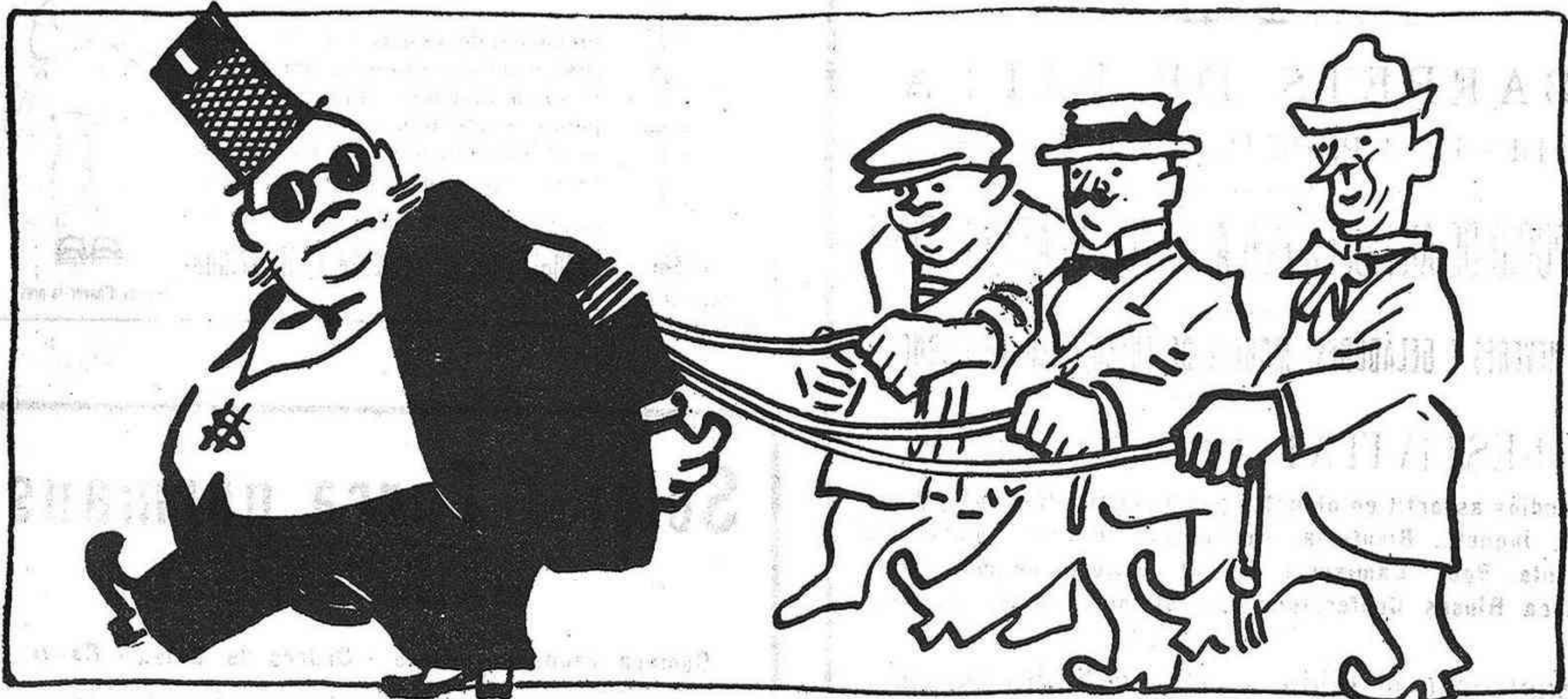
AFRODISINA GILKENS

Pídase en Farmacias y Droguerías

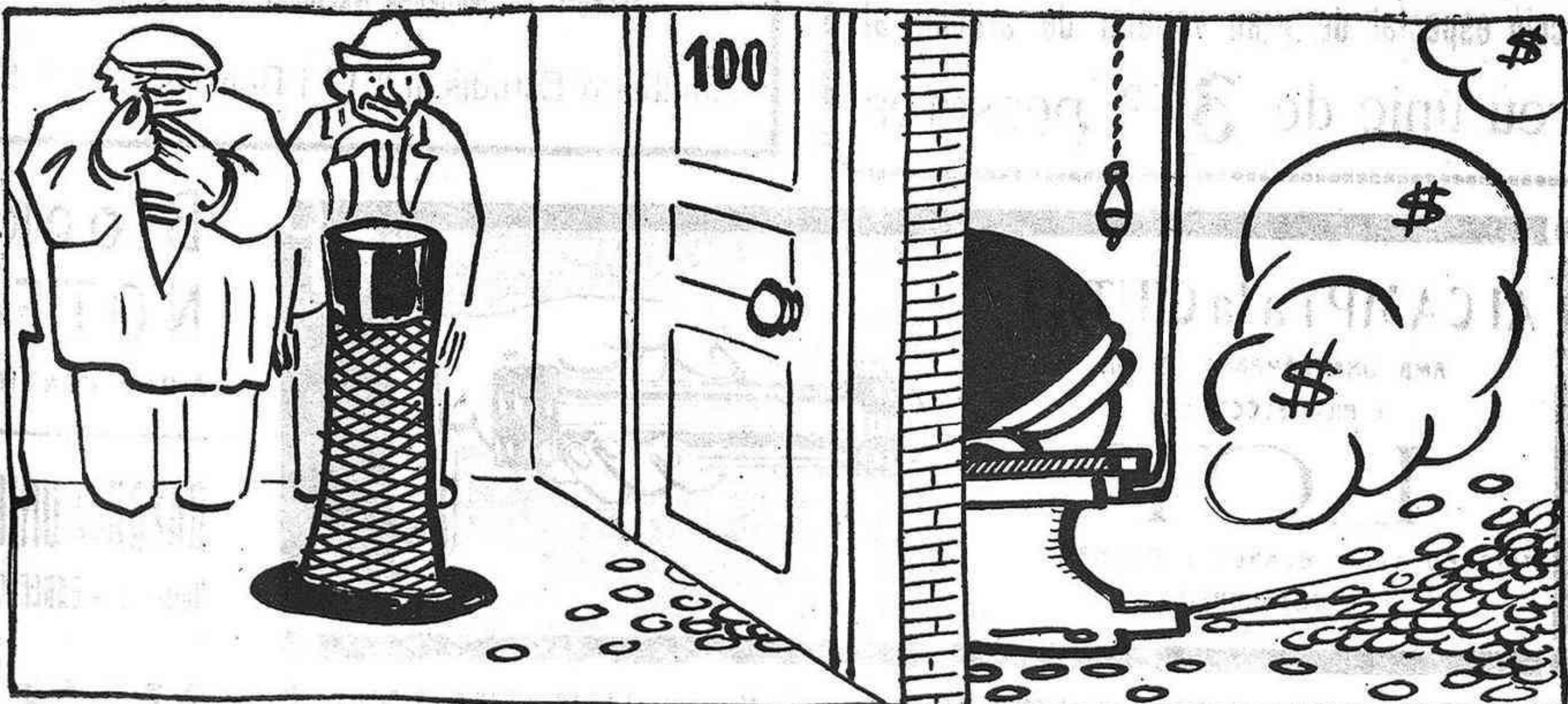
ELS MALS FARTS NECESSITEN PURGA

Tot lo que amb excés s'ha cruspit de més,

si el poble tenia - un xic d'energia,

si no avui, demà - ho haurà d'evacuà.

Carnicers i venedors de subsistències de tota mena continuen expnent els articles a preus fabulosos, sense fer cas de les taxes del Municipi.

I lo més sensible és que els consumidors, no s'indignen.

En Coll i Rodés, de la Comissió del ram, diu que no ha rebut ni una sola reclamació del públic contra els venedors sense escrúpols.

Naturalment!... Com que les protestes amb tràmits oficials no serveixen de res.

El dia que les dones, empipades, aboquin les taules dels abusaires, ja veuran com la carn i lo demés s'abaixarà...

Per terra, anirà!

Al senyor Mestre Laborde l'han nomenat Inspector General de Primera Ensenyança.

Felicitem an En Dato pel bon acert.

Sinó que el valencianet, a nostre judici, es mereixia una petita modificació d'aquell títol representatiu.

Res d'Inspector General; fora l'inspector: *general* a seques. O les «seques» sense general, que per això anem.

Com ja era de preveure, En Cambó ha renunciat, definitivament i indefinidament, a donar aquella anunciada conferència política sobre l'«actual moment del plet català».

Diu que ho fa perquè, tal com estan les coses i donada l'ofensiva espanyolista, podria ésser molt bé que ara els regionalistes es tinguessin de unir a certs elements i actuar conjuntament.

All right! Aqueixa reserva prudencial és de gran polític. «Potser ens haurem d'unir amb certs elements...»

Però ¿ja saps, Francisquet, si aqueixos elements és voldran unir amb tu?

GRANS MAGATZEMS

DAMIANS

BARRETS DE PALLA

DES DE 4 PESSETES EN ENDAVANT

EXPOCIÓ DE ARTICLES PER A VIATGE, PLATJA I SPORT

NEVERES I GELADORES - MOBLES DE FUSTA, MÈDULA I JONC

FESTIVITAT DE SAN PERE

Grandios assortit en objectes per a regals, Marmols, Bronzos, Joguets, Bisuteria, Perfumeria, Banos, Sombrilles, Guants, Boes, Camiseria, Calçat, Gèneres de punt, Roba blanca Bluses, Confeccions i barrets per a senyora i nens.

Sastreria a mida - Preus limitadíssims

Secció especial de gran varietat de articles al preu únic de **3²⁵** pessetes

La llet condensada (sense desnatar)

La més pura

MARCA

La més saludable

Antes de pendre-la

VICTORIA

procedent de les masies del Montseny (Barcelona), és absolutament pura, la més rica, la més saludable i nutritiva perquè conté tota la crema i perquè és elaborada solament amb llet de vaca suïça i sucre blanc de canya.

DE VENDA EN COLMADOS I ULTRAMARINS

Despatx central: Princesa, 15-Barcelona

Després d'haver-la pres

Soler i Torra germans

BANQUERS

Compra venda de valors - Ordres de Borsa - Canvi de moneda - Giros sobre l'estranger - Comptes corrents en monedes Nacional i Estrangera

Rambla d'Estudis, n.º 13 i Bonsuccès, n.º 1

Al CAMP i a la CIUTAT

AMB UNA LAMPARA DE MA
I PILA ELÈCTRICA

LOT

TINDREU LLUM BLANCA I PERMANENT
A TOT ARREU

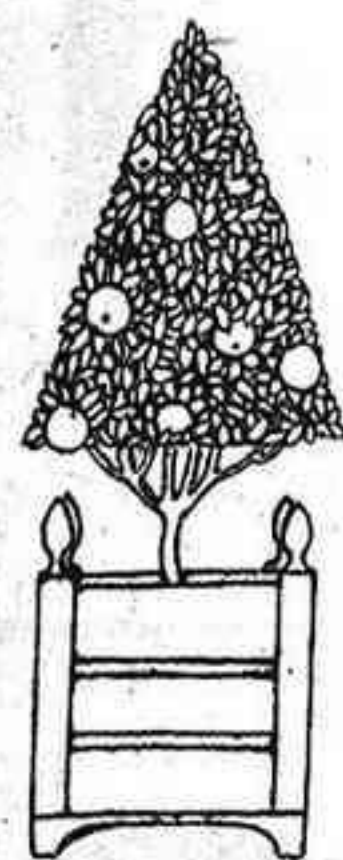
**Blocks
NOTES**

A DEU CENTIMS

BAZAR DE LA UNIÓN

Unió, 3. - BARCELONA

De venda a Barcelona: OLIVE S. en C., Pelayo, 56 E. SCHILLING, Fernando, 23 Almacenes EL SIGLO JUAN ROCA, Princesa, 10

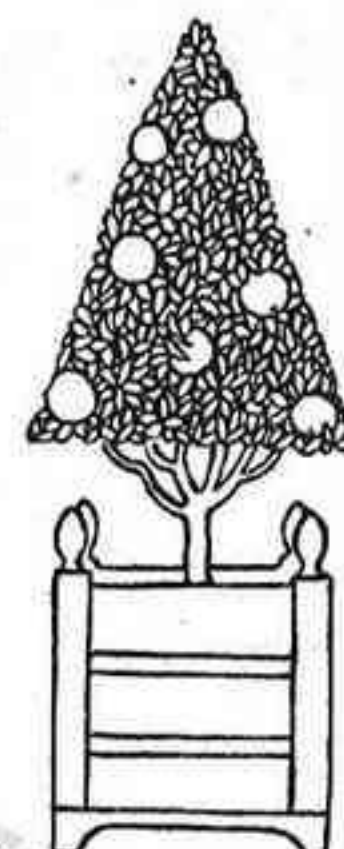
JARDINS D'ESpanya

ALBUM DELS MÉS NOTABLES QUADRES

per SANTIAGO RUSIÑOL

Preu:

25 ptes.

OBRES DE C. GUMÀ

Fruyta del temps. —Colecció de poesias, formant quatre tomets titulats: <i>Fruyta amarga</i> , <i>Fruyta verda</i> , <i>Fruyta agre-dolsa</i> y <i>Fruyta madura</i> : segona edició, il·lustrada. Cada tomet 0'60 de pesseta; tots junts..	2'40
L' amor, lo matrimoni y 'l divorci	0'60
Del bressol al cementiri	0'60
Buscant la felicitat	0'60
Petóns y pessichs	0'60
Barcelona en camisa	0'60
Lo deù del segle	0'60
¿Home ó dona?	0'60
La dona nua (<i>Moralment!</i>)	0'60
Tipos y topes (<i>Colecció de retratos</i>)	0'60
¡Guerra al cólera! <i>Instruccions pera combdtrel</i>	0'30
Cla y catalá . <i>Llissóns de gramática parda</i>	0'60
Don Quijote de Valcarca	0'60
¡Ecce-Homo! Monólech en un acte y en vers..	0'60
Mil y un pensaments. —Colecció de máximas y sentencias.—Un tomo de unas 100 páginas (agotada)	
Lo Rosari de l' Aurora. —Album humorístich, ab caricaturas (agotada)	
Filomena. —Viatje de recreo al interior d' una dona.	0'60
Lo cólera y la miseria , y una carta al Dr. Ferrán.	0'60
Sobre las donas. —Polémica entre <i>C. Gumà</i> y <i>Fantástich</i>	0'60
Gos y gat. —Juguet cómich en un acte y en vers. (agotada)	
Vuyts y nous. —Ab lo <i>retrato</i> del autor.	0'60
Un cap-mas. —Juguet cómich en un acte y en vers (agot.)	
20 minuts de broma. —Un tomet que conté dos monólechs representables, titulats: <i>¡Tres micos!</i> y <i>Un cessant</i>	0'60
Lo pot de la confitura. —Colecció de poesias. (agotada)	
La Exposició Universal. —Humorada agre-dolsa.	0'60
Cura de cristiá. —Juguet cómich en un acte y en vers (agot.)	
Guía cómica de la Exposició Universal. —Un tomo de 100 páginas, ab un plano y varios dibuixos. (agot.)	
L' amor es cego. —Juguet cómich en un acte y en vers (agot.)	
Cansóns de la flamarada. —Un tomo de 128 páginas.	1'50
Una casa de dispesas. —Juguet cómich en un acte. (agot.)	
La primera nit. —(<i>Impresions de un nuvi</i>).	0'60
Lo día que 'm vaig casar. —(<i>Impresions de una</i>	

<i>nuvia</i>)	0'60
Ensenyansa superior. —Juguet cómich en un acte (agot.)	
Drapets al sol. —Escándol humorístich, il·lustrat.	0'60
Quinze días á la lluna. —Gatada en vers, il·lustrada.	0'60
Ni la teva ni la meva. —Comedia en 3 actes y en vers	2'40
Un viatge de nuvis. —Humorada en vers, il·lustrada.	0'60
¿Quina dona vol vosté? —Humorada en vers, il·lustrada.	0'60
Lo primer día. —Juguet cómich líric, en un acte.	1'20
Art de festejar. —Catecisme amorós, en vers, il·lustrat per M. Moliné.	0'60
Guía del conquistador. —2.ª part del <i>Art de festejar</i>	0'60
¿Colón ó Carnestolts? —Ensarronada cómica municipal, il·lustració de M. Moliné.	0'60
¡A baix lo existent! —Disbarat cómich en un acte. (agot.)	
Lo Marqués de Carquinyoll. —Juguet cómich en un acte. (agot.)	
Una aventura de amor. —Il·lustrada per M. Moliné.	0'60
Pelegrins á Roma. —Viatje bufo-trágich en vers, il·lustrat	0'60
¿Per qué no 's casan los homes? —Humorada en vers, il·lustrada	0'60
¿Per qué no 's casan las donas? —Humorada en vers, il·lustrada	0'60
Jesús María Joseph! —Juguet cómich en un acte. (agot.)	
La salsa del amor.	0'60
Lo món per un forat. —Humorada en vers, il·lustrada.	0'60
¿Cóm se pesca un marit? —Humorada en vers, il·lustrada. (agot.)	
De la Rambla á la manigua. —Aventuras d' un reservista, il·lustradas.	0'60
Blanchs y negres, ó la qüestió de Cuba , il·lustrada.	0'60
Un casament á proba. —Humorada en vers, il·lustrada.	9'60
La senyora de tothom. —Humorada en vers.	0'60
Lo llibre de las cent veritats. —Edició il·lustrada.	0'60
El pecat de Eva. —Humorada en vers, il·lustrada	0'60
Agencia de matrimonis. —Humorada en vers, il·lustrada.	0'60
Entre faldillas y pantalóns. —Humorada en vers, il·lustrada	0'60
Sota la parra. —Colecció de cantars	0'60

La Illa de la Calma

per SANTIAGO RUSIÑOL

En rústica Pessetes 2

Enquadernat: Pessetes 3'50

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravíos, si no's remet, ademés, un ral per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

PASSATGES BÍBLICS QUE TORNEN

La ofensiva de Goliat-Bergamín,